

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Здравко Маринов – Катедра „Телевизионно, театрално и киноизкуство” при ЮЗУ ”Неофит Рилски”-Благоевград

относно

дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен

„доктор” на тема:

„КУЛТУРНИ ПРОЦЕСИ И ТЕНДЕНЦИИ ПРЕЗ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА ХХ ВЕК И ВЛИЯНИЕТО ИМ ВЪРХУ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА СЪВРЕМЕННОТО ОБЛЕКЛО”

Научна специалност: 05.08.33. Теория и история на културата

Докторант: Татяна Колева Христова

Целта на този труд е да ни убеди, че влиянието на културните процеси в бурното развитие на обществото и света през втората половина на двадесети век се отразяват върху характеристиките на облеклото. За мен беше лесно още тогава, в началото на обсъждането да подкрепя тази теза, защото и аз твърдо съм убеден в това. С любопитство проследих развитието на темата и се запознах с доказателствата, подкрепящи и обясняващи нейното съдържание. Всеизвестна истина е, че облеклото е част от развитието на обществото. Влияе се от изкуството, от политиката, от войната, от киното и театъра, от масовите електронни медии, от различните недоволства и съпротиви на широки народни маси или от презадоволеност на отделни категории хора.

Всъщност културните процеси, предмет на това изследване, са богато илюстрирани с внушителен обем информация и допълнително обогатени с достатъчно ясни и конкретни визуални доказателства. Ясно и точно са формулирани обектът за изследване и предметът на изследване в този дисертационен труд. Това предполага една подробна и многословна, в добрият смисъл работа, имаща за цел да проучи и разкрие основните характеристики на културните процеси и тенденциите в

изобразителното изкуство и в модата, техните взаимни влияния и отражението им върху облеклото в съвременния свят, очертавайки пътищата за пренасяне на идеи и естетически характеристики от едната област в другата /цитат стр.5/. Искам също така отделно да обърна внимание на успешният опит при доказването на научното и практическо значение на изследването в частта му: Обучение на студентите как да проучват и изследват обширното поле от съвременни тенденции и явления в областта на изобразителното изкуство и дизайна на облеклото, неразривно свързани с актуалните днес въпроси на съвремието. Живеем във време, в което съвременната мода не може да бъде „подредена“ в някакви граници. XXI век ни предлага динамично високо технологично развитие, което има своето голямо отражение върху изкуствата с нетрадиционните си методи на реализация и неминуемо тези методи ще се прехвърлят и вече се прехвърлят върху творческата, емоционалната и практическата визия на съвременното облекло. Може би броени години ни делят от изработването на дрехи чрез 3D технологии върху конкретното човешко тяло и възможността човек сам да прави корекции върху основния силует или в предложените от дизайнера цветови съчетания.

В първата глава на дисертационният труд кандидатът обширно и на базата на конкретни подробни примери оглежда и подробно изследва едно панорамно представяне на процесите и тенденциите в изкуството след 50 - те години на XX век до днес, посредством съпоставяне на различните стилове, представени и обединени от това изкуство. Специфичните характеристики на изобразителното изкуство са разкрити в исторически хронологичен ред, като са обособени в три отделни подтеми – авангардизъм, модернизъм и постмодернизъм. Направен е успешен анализ на новаторският принос на художествените тенденции, стиловете им особености и естествено на водещите представители на тези течения. Разгледани са както разликите във визията и философията им на развитие, така и взаимното изменчиво влияние и взаимодействие в допирните им точки. Таблицата „Периодизация на теченията в изобразителното изкуство“ е полезен и необходим допълнителен материал, който според мен е предназначен за ползване предимно от студенти.

Същото важи и за **втората част**, в която са изследвани общите характеристики на модата, видни нейни представители и различни техни артистични прояви и чрез много примери виждаме модата като знак и носител на информация за социален престиж, носител на индивидуалност, като средство за комуникация или демонстрация на съответно социално равнище. Направени са успешни анализи на специфичното развитие на модата в зависимост от либерализацията на вкусовете, смесването на стари и нови тенденции на развитие, свръхизобилието и същевременно оценяване на причините от необходимостта за изработване на облекло със съвременен моден силует и евтини цени. Пред съвременният моделиер стои сложната задача от една страна как да запази своята творческа индивидуалност и същевременно как да отговори на различните предизвикателства на социалното развитие на обществото. Е, разбира се, не става дума за развитието на висшата мода или авторските колекции предназначени за по-ограничен кръг от хора. Така или иначе съвременният човек може да направи своя самостоятелен избор в зависимост от своя характер и да търси своята индивидуалност така, както той разбира това.

В **трета глава** са разгледани и изследвани влиянията и взаимодействието между изобразителното изкуство и модата. Успешно са доказани взаимните им връзки, общите им страни и различия. *Връзка е търсена по отношение на идейно-философските възгледи, протичане на творческите процеси, характеристика на личността на твореца, оценъчна естетическа система, художествено-изразни средства и отношение към крайния резултат / цитат стр.14/*. Отделно отново е обърнато внимание върху развитието на техническите средства и новите технологии пряко влияещи върху новата и непрекъснато променяща се визия.

Общите теоретични изводи, които кандидатът е извел в заключителната част на дисертационният труд са успешно дефинирани, като е подчертано и практическото приложение на изследването. Те са предмет на задълбочен анализ в контекста на всичко показано до тук. Искам само да обърна отделно внимание върху създадения от кандидата модел, във вид на таблица, на връзките на взаимодействие между на пръв

поглед „различните“ изобразително изкуство и мода. Любопитно ми бе да разгледам този опит. Смя да твърдя, че звучи убедително и че е необходим за този дисертационен труд.

Успешно са разгледани различните аспекти на два значими компоненти на културата на XX век - мода и изобразително изкуство. Оценявам като успешен опита да се оцени от автора взаимодействията между тези два компонента, на пренасянето на различни идеи и възгледи върху тяхното развитие на фона на глобализацията на съвременното технологично общество.

Доказва се, че съвременният модерен творец трябва да бъде новатор и носител на нови идеи, но и точен анализатор на времето, в което живее и да е способен да „предвижда“ и усеща с изострена сетивност тенденции на развитие за поне две години напред.

Оценени са развитието на промените във философията и естетическите възгледи на индивида след 50-те години на XX век, които водят до промени във функциите и предназначението на изкуството и модата. Авторът е оценил представянето и осмислянето на новите идеи чрез спектакъл и чрез личното участие на зрителя в него.

Отделно е оценен и засиленият взаимен интерес на дизайнери и ползватели към ретростил, който идейно е осмислен и пригоден към нуждите от повече романтика в технологичния съвременен свят.

Изтъквайки до тук стойностите и приносните моменти в този дисертационен труд, неговата дисертабилност и значимост, искам да предложа на научното жури **да приеме дисертационния труд** и да го оцени положително, представяйки му тази моя рецензия.

Гласувам: ЗА

Проф. Здравко Маринов